

KINH 1226. TAM-BỒ-ĐỀ¹

Tôi nghe như vậy:

Một thời, Đức Phật ở tại nước Câu-tát-la, du hành trong nhân gian đến vườn Cấp cô độc, rừng cây Kỳ-dà, nước Xá-vệ. Bấy giờ, vua Ba-tư-nặc nghe Thế Tôn ở Câu-tát-la du hành trong nhân gian, đến vườn Cấp cô độc, rừng cây Kỳ-dà, nước Xá-vệ; nghe rồi, đến chỗ Phật, cúi đầu lễ dưới chân Phật, ngồi lui qua một bên, bạch Phật:

“Bạch Thế Tôn, con nghe Thế Tôn tự ký thuyết đã chứng Vô thượng Bồ-đề² mà mọi người đã loan truyền, là không phải hư vọng và nói quá chăng? Là đã nói như thuyết, nói như pháp, nói tùy thuận pháp chăng? Chẳng phải là bị người khác làm tổn thương đồng pháp chăng? Trong khi hỏi đáp, không bị rơi vào chỗ yếu kém chăng³?”

Phật bảo Đại vương:

“Những điều họ nói như vậy là lời nói chân thật, chẳng phải là hư vọng, nói như thuyết, nói như pháp, nói tùy thuận pháp. Chẳng phải là bị người khác làm tổn thương đồng pháp. Trong khi hỏi đáp, không bị rơi vào chỗ yếu kém. Vì sao? Nay Đại vương, hiện tại thực sự Ta đã đắc Vô thượng Bồ-đề.”

Vua Ba-tư-nặc bạch Phật:

“Tuy Thế Tôn đã nói như vậy, nhưng con vẫn còn chưa tin. Vì sao? Vì trong đây còn có nhiều vị Sa-môn, Bà-la-môn tôn túc, trọng vọng, như Phú-lan-na Ca-diếp, Mặc-già-lợi Cù-xá-lê Tử, San-xà-da

1. Quốc Dịch, tụng vii, “4. Tương ứng Câu-tát-la”, hai phẩm. – Ấn Thuận, tụng viii, “20. Tương ứng Sát-lợi”, hai mươi một kinh, 1229-1249 (Đại Chánh, 1226-1240, 1145-1150/quyển 42). Tương đương Pāli, phần lớn, S. 3. Kasalā-saṃyutta. Đại Chánh, kinh 1226; Pāli, S. 3.1. Daharo. Biệt dịch, N0100(53).
2. Nguyên Hán: a-nậu-đa-la tam-miệu-tam-bồ-đề 阿耨多羅三藐三菩提. Pāli: anuttaram sammāsambodhiṃ.
3. Nguyên Hán: 得非虛妄過長說耶為如說說如法說隨順法說耶非是他人損同法者於其問答生厭薄處耶. So sánh câu văn có nội dung tương tự, kinh 113 trên 得無過耶將不毀謗世尊耶毀謗世尊耶說說耶如法說將不為他難問詰責墮負處耶. Không có sai lầm chăng? Không hủy báng Thế Tôn chăng? Nói như thuyết chăng? Nói như pháp chăng? Không bị người khác chất vấn khiến rơi vào bế tắc chăng?

Tỳ-la-chi Tử, A-kỳ-đa Chỉ-xá-khâm-bà-la, Ca-la-câu-đà Ca-chiên-diên, Ni-kiền-đà Nhã-đề Tử. Những vị đó không tự nói được Vô thượng Bồ-đề. Sao Thế Tôn còn trẻ, tuổi còn nhỏ, xuất gia chưa bao lâu, mà lại tự nói chứng Vô thượng Bồ-đề?”

Phật bảo Đại vương:

“Có bốn thứ tuy trẻ, nhưng không thể xem thường. Những gì là bốn? Vương tử Sát-lợi, tuổi tuy trẻ nhỏ, nhưng chớ xem thường. Rồng con⁴, tuổi tuy trẻ nhỏ, nhưng chớ xem thường. Đóm lửa tuy nhỏ, nhưng chớ xem thường. Tỳ-kheo tuổi tuy trẻ nhỏ, nhưng chớ xem thường.”

Bấy giờ, Thế Tôn liền nói kệ:

*Đủ hình tướng Sát-lợi,
Danh tiếng, dòng quý tộc;
Tuy tuổi còn trẻ nhỏ,
Người trí không thể khinh.
Tất sẽ ở ngôi vua,
Nhớ lại, sanh oán hại.
Cho nên khó thể khinh;
Phải sanh lòng đại kính.
Người khéo biết tự hộ,
Hãy giữ kỹ mạng mình;
Bình đẳng mà tự hộ,
Tránh xa để hộ mạng⁵.
Nơi làng xóm, chỗ vắng,
Nếu gặp rồng con kia;
Chớ cho là rắn nhỏ,
Mà sanh lòng coi thường.
Mình rồng nhỏ nhiều màu,
Cũng nên để yên ổn;
Nam hay nữ khinh rắn,*

4. Hán: long tử 龍子, rồng con. Đoạn sau, cũng nói là tiểu xà 小蛇. Pāli: urago, con rắn.

5. Pāli: tasmā taṃ parivajjeyya, rakkhaṃ jīvitam attano, Vì vậy, hãy tránh xa nó, để giữ mạng sống của mình.

Đều bị độc làm hại.
Cho nên, để tự hộ,
Hãy giữ kỹ mạng mình;
Vì khéo tự hộ này,
Tránh xa để hộ mạng.
Mãnh hỏa khi xâm thực,
Dù ít nhưng không hạn;
Đuốc nhỏ có thể thiêu
Khắp nơi, nếu củi đủ.
Thiêu từ nhỏ dần lên,
Tận xóm làng thành ấp;
Cho nên, để tự hộ,
Nên như hộ mạng mình.
Vì khéo tự hộ này,
Tránh xa để tự hộ.
Bị lửa dữ thiêu đốt,
Trăm thứ cỏ cháy rụi.
Tắt rồi, không co rút;
Lửa tắt cỏ lại sanh.
Nếu khinh hủy Tỳ-kheo,
Người giữ lửa tịnh giới.
Thì đốt mình, con cháu,
Tai nạn lưu trăm đời.
Như đốt cây đa-la,
Không bao giờ sanh lại.
Cho nên phải tự hộ,
Như tự hộ mạng mình;
Vì khéo tự hộ này,
Tránh xa để hộ mạng.
Đủ hình tướng Sát-lợi,
Rắn con và đóm lửa;
Đủ tịnh giới, Tỳ-kheo,
Không nên sanh coi thường.
Cho nên phải tự hộ,
Như tự hộ mạng mình;

*Vì khéo tự hộ này,
Tránh xa để hộ mạng.*

Phật nói kinh này xong, vua Ba-tư-nặc kia, nghe những gì Phật dạy, hoan hỷ, tùy hỷ làm lễ ra về.

M